

Anotace

Návrh prostředí kolem objektu galerie PLATO má dvojitý charakter. Směrem do centra Ostravy je to velkorysý otevřený veřejný prostor, na opačné straně pak vzniká uzavřená dvorana pro moderovaný doprovodný program galerie. Samotná jatka jsou souborem specifických prostorů, katalogem možností, které přímo provokují k hledání možných způsobů jejich využití. Do této kolekce přidáváme velkorozponovou halu, která nabízí téměř neomezené prostorové alternativy - od "big box" až po sérii sezónně se obměňujících výstavních architektur, které pokaždé zásadně určují charakter haly. Galerie se tak stává místem permanentní proměny. Víceúčelový sál, depozitář, ale i workshopy pro veřejnost mohou za určitých okolností také plnit funkci výstavních prostor. Hranice mezi produkcí a prezentací není pevně určena. Spíše než finální a neměnné schéma představuje náš návrh určitý postoj. V rámci tohoto konceptu s jasně stanovenými principy a pravidly je možné jednotlivé části měnit a přizpůsobovat, aniž by celek kvalitativně trpěl. Navrhujeme alternativní způsob obnovy. Namísto vyzdvihování určitého nostalgického obrazu nebo idealizované interpretace upřednostňujeme nedokonalost a neukončenost. Jatka ve své různorodé šedi ponechávají prostor výstavním exponátům, slouží jako jejich pozadí.

Dům dvou tváří

Východní a západní strana objektu jsou prakticky rovnocenné. Tuto situaci využíváme a navrhujeme dva typy prostředí - otevřené a uzavřené, které jsou navzájem propojeny koridorem na ose východního a západního vstupu do objektu. Otevřené prostranství od navrhovaného prodloužení Masné ulice je kvalitou, kterou chceme zachovat. Velkorysý prostor a odstup od Masné ulice podtrhují význam objektu. Dlouhý přístupový chodník naviguje návštěvníka přímo k hlavnímu vstupu do galerie. Pláň je otevřeným veřejným prostorem pro neformální aktivity, ale i umělecké instalace. Před vstupem vzniká zpevněná plocha jako bezprostřední předpolí a terasa kavárny. Prostory orientované do ulice Porážková naopak vymezujeme jako uzavřené dvory oddělené objektem velkorozponové haly. Hlavní dvorana poskytuje kontrolovaný prostor pro konání doprovodného programu galerie, jakož i výstavy mimo samotný objekt jatek. Menší hospodářský dvůr slouží i jako služební a zásobovací vstup.

Dům / stroj

Klíčovými slovy jsou flexibilita a adaptabilita. Jednotlivé části programu galerie a jim příslušející prostory jsou rozděleny do dvou skupin: pevné a proměnné. Pevné zahrnují veřejnou infrastrukturu budovy (vstupní koridor, kavárna, hygienické zázemí) a neveřejnou část budovy (zázemí galerie, sklady a kanceláře). Jsou neměnné a tvoří stabilní kostru objektu. Zbytek prostorů - proměnná část programu galerie - je univerzálně navržen tak, aby umožňoval co nejširší využití. Netýká se to jen místností primárně určených pro výstavy, ale i víceúčelového sálu, depozitáře nebo workshopů pro veřejnost, které mohou za určitých okolností také plnit funkci výstavních prostor. Produkce umění se prolíná s jeho prezentací, hranice nejsou pevně určeny.

Dům jako soubor prostorů

Dům lze charakterizovat jako aditivní koláž objektů, které byly přistavovány v čase, přičemž každý nabízí svou vlastní prostorovou kvalitu. Využíváme ji a akcentujeme, vzniká sekvence místností rozdílné velikosti, proporce, typu prosvětlení a perforace stěn. Každá z nich je vhodná pro jiný výstavní formát a médium. Do tohoto katalogu prostor pak přidáváme velkorozponovou výstavní halu, která soubor přirozeně doplňuje o další prostorový typ.

Sezónní architektura výstav

Uvědomujeme si, že měřítko velkorozponové haly může klást vysoké nároky na program galerie. Proto navrhujeme halu spíše jako flexibilní schránku pro sérii prostorových intervencí různých proporcí. V delších časových obdobích - kurátorských sezónních cyklech - by byla v hale pokaždé nainstalována jiná architektonická koncepce prostor. Jde o vhodný kompromis mezi nutností instalace architektury pro každou výstavu (což je náročné na produkci, finance a čas) a fixní kolekci prostor (což je po čase omezující). Přidanou hodnotou takovéto koncepce je neukotvenost výstavních prostor. Galerie se redefinuje v čase, může reagovat na nové potřeby a postupně se sžívat se svými prostory.

Kurátorská volnost

Seskupení výstavních prostor umožňuje koncipovat výstavy jako jeden celek, ale také ve formě několika samostatných expozic, které existují paralelně a autonomně. Návštěvník může projít všechny prostory galerie jednou kontinuální trasou, nebo vstupovat pouze do některých částí galerie

výstavby. Spíše než finální a neměnné schéma představuje návrh určitý postoj. V rámci konceptu s jasně stanovenými principy a pravidly je možné jednotlivé části měnit a přizpůsobovat, aniž by celek kvalitativně trpěl.

Spíše postoj než fixní schéma

Povaha instituce, její program, ale i samotná obnova a rekonstrukce historického objektu, předpokládají přizpůsobivý koncept prostředí, otevřený možným změnám a úpravám, které budou vyžadovat procesy plánování a výstavby. Spíše než finální a neměnné schéma představuje návrh určitý postoj. V rámci konceptu s jasně stanovenými principy a pravidly je možné jednotlivé části měnit a přizpůsobovat, aniž by celek kvalitativně trpěl.

Podlaha a strop

Prostory v existující budově jsou definovány zejména novými horizontálními konstrukcemi. V úrovni podlahy jsou to lité betonové povrchy, které jsou svou univerzálností a vlastnostmi optimální pro galerijní využití. Stejně důležité jsou nové střešní a stropní konstrukce, které umožňují různé typy přístupu denního světla a jeho kontrolu, věšení exponátů, osvětlovací a ozvučovací techniky. Veškerá nezbytná technická infrastruktura (elektroinstalace, rozvody VZT, hasicí systém apod.) je vedena v těchto dvou rovinách.

Obnova bez sentimentu

Hodnotu objektu vnímáme v jeho schopnosti zaznamenávat svou vlastní paměť. Nese v sobě informaci o svém růstu, změnách, ale i ztrátách. Játka chápeme jako živý organismus, do kterého vstupujeme v určité fázi, ale necháváme prostor i pro jejich další vývoj a budoucí změny. Proto je ukazujeme v autentické a nepříkrášené podobě, s jizvami a historickými stopami. Namísto vyzdvihování určitého nostalgického obrazu nebo idealizované interpretace upřednostňujeme nedokonalost a neukončenost. Ty totiž nekladou takové nároky a paradoxně na sebe nestrhávají tolik pozornosti, jako plně obnovený historický objekt, ponechávají prostor vystavovaným exponátům. Ve své různorodé šedi slouží jako jejich pozadí.

Plató

Vytvoření aluze chybějící střechy věže by bylo v rozporu s naší stanovenou metodikou obnovy. Přijímáme její absenci, její současnou podobu. Na jejím místě vytváříme terasu - plató - s výhledem na celý areál. Nabízíme prostor namísto objektu.

Dispoziční řešení

Vstupní prostory objektu jsou soustředěny do jeho severní části. Foyer zahrnuje kavárnu a koridor propojující východní a západní vstup do galerie. Přímo z kavárny je přístupný víceúčelový sál. Na druhém podlaží se nacházejí prostory pro edukační aktivity a workshopy. Centrální část objektu vyplňuje soubor výstavních prostor, který je doplněn o novou velkorozponovou halu na západní straně jatek. Dvoupodlažní jižní část objektu obsahuje zázemí galerie pro údržbu, depozitář a sklady v prvním podlaží, kancelářské prostory jsou situovány v podlaží druhém. V části druhého podlaží na západní straně se nacházejí dva rezidenční byty se samostatným vstupem.

Konstrukce a materiálové provedení

Původní objekt je sanován a v nezbytných případech stavebně ošetřen. Cílem je zachovat co možná nejvíce původních prvků. Okenní výplně jsou repasované, se zlepšenými tepelně technickými vlastnostmi. V místech, kde je vliv slunečního záření nežádoucí, případně v místech, kde je výrazněji narušena hmota objektu, dochází k výplni otvorů novým zdivem, s jednotnou povrchovou úpravou cementovou stěrkou. V objektu jsou navrženy nové betonové podlahy, v některých částech je možné uvažovat i o dřevěné deskové podlaze. Zásadní je výměna všech střešních a vybraných stropních konstrukcí. Tyto konstrukce, včetně střešní krytiny, jsou projektovány jako ocelové. Nově navrhovaná velkorozponová hala a plot kolem dvorů na západní straně galerie jsou koncipovány z ocelových prefabrikátů a opláštěné vlnitým ocelovým plechem.

Doprava a zásobování

Veškerá statická doprava pro veřejnost je soustředěna podél prodloužené Masné ulice. Personál galerie má k dispozici několik parkovacích míst přímo v rámci zásobovacího dvora na západní straně objektu, kde se nachází i vstup pro zaměstnance. Na tomto místě probíhá i zásobování galerie, přístup k skladu a depozitáři.